

BUSINESS AND TRADE

ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ

УДК 338

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Ірина Химич

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна

Резюме. Відображено особливості здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах війни. Основний зміст інноваційної діяльності в країні в умовах війни розкрито в таких завданнях: 1) дослідження нормативно-правових положень про умови здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах війни; 2) виділення основних стратегічних сфер і галузей держави, де першочергово застосовуються інноваційні види діяльності; 3) представлення загальної стратегії та основних напрямів плану щодо здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах війни; 4) аналіз динаміки результатів показників інноваційної діяльності в Україні в мирний та воєнний періоди; 5) формулювання ключових положень про основні пріоритети «інноваційного виробництва» в Україні в умовах війни. Застосовано такі методи дослідження: дослідження нормативно-правової бази щодо здійснення інноваційної діяльності в Україні; статистичний метод оцінювання результатів показників інноваційної діяльності України; аналізу та синтезу щодо зміни стану інноваційної діяльності в Україні; порівняння стану інноваційної діяльності в країні в мирний та воєнний періоди тощо. Автор визначив такі основні положення: 1) інноваційна діяльність є важливим фактором забезпечення розвитку для країни та її бізнес-середовища в сучасних умовах; 2) інноваційна діяльність є вагомим умовою втримання власних позицій бізнесу в сучасній конкурентній боротьбі; 3) інноваційна діяльність є способом підтримання власної фінансової стабільності та формування внутрішнього фінансово-ділового балансу для країни. Зазначено, що для країни, яка перебуває в стані повномасштабної війни, основні напрями інноваційної діяльності зосереджені в таких стратегічних галузях: 1) сфера енергетики; 2) стратегічні галузі промисловості; 3) агропромисловий комплекс; 4) медицина; 5) охорона довкілля; 6) розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; 7) робототехніка тощо. Дані галузі є визначальними для підтримання «життя» країни: забезпечення підтримання розвитку економіки, збереження фінансово-економічного потенціалу, сприяння формуванню достатнього рівня фінансово-економічної безпеки та інше. Виявлено, що стан інноваційної діяльності в Україні є досить активізованим та займає значну частку. На дану ситуацію значно вплинули такі фактори як пандемія та повномасштабна війна. Адже ці кризові явища вимагали від уряду країни забезпечити швидкі та дієві заходи з ліквідації їхніх наслідків. Сюди варто віднести й потужну міжнародну підтримку держави: надання траншів, оборонної допомоги, надання соціально-фінансової підтримки тощо. Отже, сфера інноваційної діяльності в Україні набирає значних оборотів у своєму новому етапі трансформації.

Ключові слова: інноваційна діяльність; кризові явища; інноваційне виробництво; інноваційне бізнес-середовище, глобальний інноваційний індекс; стратегічні галузі інноваційної діяльності; напрями інноваційної діяльності.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.142

Отримано 22.07.2023

FEATURES OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR

Iryna Khymych

Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ternopil, Ukraine

Summary. This article reflects the peculiarities of the innovative activities' implementation in Ukraine in the conditions of war. The main content of innovative activity in the country during the war is described in such tasks as: 1) research of normative and legal provisions of innovative activity implementation in Ukraine during the war; 2) mark the main state strategic spheres and branches, where innovative types of activities are primarily used; 3) presentation of the general strategy and main directions of the plan regarding the innovative activities implementation in Ukraine during the war; 4) the dynamics analysis of the results activity indicators results in Ukraine during peacetime and wartime periods; 5) the formulation of the key provisions on the main priorities of «innovative production» in Ukraine in wartime. Next research methods have been used in this article: the method of researching the regulatory and legal framework regarding the innovative activities implementation in Ukraine; statistical method of evaluating the results of innovative activity indicators of Ukraine; analysis method and fusion regarding changes in the innovative activity state in Ukraine; a comparing method the state of innovative activity in the country in peacetime vs wartime periods, etc. The author of this study defined the following basic provisions: 1) innovative activity is an important factor in ensuring the development of the country and its business environment in modern conditions; 2) innovative activity is a significant condition for maintaining one's own business positions in modern competition; 3) innovative activity is a way of maintaining one's own financial stability and forming an internal financial and business balance for the country. It is noted that for a country that is in a state of full-scale war, the main areas of innovative activity are concentrated in such strategic areas as: 1) the field of energy; 2) strategic industries; 3) agro-industrial complex; 4) medicine; 5) environmental protection; 6) development of modern information and communication technologies; 7) robotics, etc. These industries are decisive for supporting the «life» of the country: ensuring support for the development of the economy, preserving the financial and economic potential, promoting the formation of a sufficient level of financial and economic security, etc. It was found that the state of innovative activity in Ukraine is quite active and occupies a significant share. Factors such as a pandemic and a full-scale war had a significant impact on this situation. After all, these crisis phenomena required the country's government to provide quick and effective measures to eliminate their consequences. This should also include powerful international support of the state: provision of tranches, provision of defense aid, provision of social and financial support, etc. Consequently, the sphere of innovative activity in Ukraine is gaining significant momentum in its new stage of transformation.

Key words: innovative activity; crisis phenomena; innovative production; innovative business environment, Global Innovation Index; strategic areas of innovative activity; areas of innovative activity.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.05.142

Received 22.07.2023

Постановка проблеми. Розвиток країни в цілому, а також і розвиток її бізнес-середовища в сучасних умовах виступає одним із пріоритетніших завдань. Даний механізм можна реалізовувати по-різному, але, в основному, найдієвішими заходами щодо його забезпечення виступає саме впровадження різного роду інновацій: здійснення інноваційного виробництва, впровадження передових інноваційних проєктів, розробленн кардинально нових інноваційних послуг тощо.

Що ж стосується інноваційного стану України, то протягом останніх років він лише набирає обороти, проте, початок 2022 року все змінив. Широкомасштабна війна в країні перенесла на перше місце ті інноваційні «продукти», які, в своїй більшості, відображаються в її обороноздатності, а також зможуть значно підтримати нормальне життя громадян за таких умов. Тому можна із упевненістю зазначити, що інноваційна діяльність в Україні перебуває на новому етапі свого розвитку й трансформації, що, передусім, відображається в застосуванні нових напрямів інноваційних проєктів, стратегій, планів та завдань для всіх стратегічних сфер і галузей держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в сфері інноваційної діяльності в Україні в умовах війни проводили такі вчені-теоретики та вчені-науковці: Владимир О. М. [5], Грант М. [7], Іщенко І. С. [8], Захарін С. В. [8], Зозуляк М. [9], Мовчун С. [11], Судук Н. [11], Сус Т. [11], Ємець О. [11], Цюпа О. [11], Юрчак О. [12] та інші.

Мета статті. Дане дослідження відображає особливості здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах її перебування в стані повномасштабної війни.

Постановка завдання. Для того, щоб провести ґрунтовні дослідження щодо теми даної статті, необхідно проаналізувати ряд завдань, що впливають із поставленої мети, а саме:

1) представити основні нормативно-правові положення щодо умов здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах війни;

2) представити основні стратегічні сфери та галузі держави, в яких першочергово необхідно застосовувати інноваційні види діяльності у зв'язку з перебуванням її в стані війни;

3) висвітлити специфіку як загальної стратегії, так і основних напрямів плану, що стосуються здійснення інноваційної діяльності в Україні в умовах війни;

4) проаналізувати результати зміни основних показників, що стосуються інноваційної діяльності в Україні як в мирний, так і воєнний періоди:

4.1) оцінити зміни результатів показника «Global Innovation Index» (GII) протягом 2020–2022 років;

4.2) оцінити динаміку щодо місцерозташування України в загальному рейтингу за результатами основних показників інноваційної діяльності протягом 2020–2022 років;

4.3) оцінити динаміку місцерозташування України щодо результатів показника «стан інноваційного бізнес-середовища» протягом 2014–2022 років;

5) сформулювати основні положення про зміни основних пріоритетів щодо «інноваційного виробництва» в Україні в умовах війни.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна діяльність для підприємств, та й для бізнесу в цілому, є важливим фактором забезпечення як їхнього розвитку в сучасних умовах функціонування, так і однією із вагомих умов втримання власних позицій у конкурентній боротьбі, а також підтриманні власної фінансової стабільності та формування внутрішнього фінансово-ділового балансу тощо.

Зрозуміло, що підтримання інноваційної діяльності для бізнесу будь-якої країни є доволі актуальним питанням та завданням до виконання номер один у тактичному й стратегічному план-прогнозі його діяльності. Проте є досить серйозні відмінності між функціонуванням бізнесу країни в мирний час та його діяльністю в кризові часи, такі, як, наприклад, пандемія або ж повномасштабна війна.

Із початком повномасштабної війни в Україні, що розпочалася 24.02.2022 року, в країні все кардинально видозмінилося й стало зовсім іншим, ніж це було до цього моменту часу. Значних змін зазнали усі без винятку сфери «життя» країни, й бізнес також цьому не виняток. Саме бізнес країни зазнав надзвичайно потужної трансформації, особливо, це проявилось в напрямках його діяльності – волонтерство, соціальне підприємництво, виробництво товарів першочергового споживання для населення, виготовлення обороноздатної продукції, значне зростання частки в сфері послуг тощо. Але, не дивлячись на існуючу складну бізнес-ситуацію, інноваційна діяльність значно розширила свої межі діяльності в країні, і в даний момент виступає вагомим фактором розвитку для всієї країни.

Варто також відзначити, що відповідно до актуальності потреб країни, яка перебуває в стані війни, першочерговим завданням уряду було виділення та оновлення ряду середньотермінових пріоритетних напрямів щодо забезпечення функціонування інноваційної діяльності на загальнодержавному рівні на 2023 рік. У даному документі

затверджено основні напрями [6; 10] згідно з усіма визначеним законодавством стратегічними галузями щодо інноваційної діяльності, передусім таких, як: 1) сфера енергетики; 2) стратегічні галузі промисловості (оборонно-промисловий комплекс, нові технології виробництва матеріалів тощо); 3) агропромисловий комплекс (АПК); 4) медицина; 5) охорона довкілля; 6) розвиток сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; 7) робототехніка; 8) інше. Дані галузі є визначальними для «життя» країни, а також для забезпечення її підтримання щодо розвитку економіки, збереження її фінансово-економічного потенціалу в цілому та сприяння формуванню достатнього рівня її фінансово-економічної безпеки тощо.

Доцільно згадати про те, що в 2021 році Кабінет Міністрів України затвердив ряд заходів, що відображалися у вигляді плану, успішна реалізація яких повинна була проведена протягом 2022–2023 років та які мали на меті посприяти ефективній реалізації в дію стратегії розвитку щодо сфери інноваційної діяльності в Україні включно аж до 2030 року.

Даний план таких заходів складався із таких напрямів [6; 10], а саме:

1) формування сприятливого стану щодо нормативно-правового бізнес-середовища, що забезпечить необхідні умови для застосування та розвитку інновацій в країні (передбачалося формування певних засад та умов щодо здійснення інноваційної діяльності з урахуванням прийняття необхідних положень відповідного законопроекту, в якому потрібне врахування всіх необхідних механізмів та структурних процесів щодо державної підтримки);

2) забезпечення процесу розвитку щодо інноваційної інфраструктури країни (передбачалося формування певного роду проєктів щодо створення так званих пілотних центрів експертизи, в яких відбуватиметься якісне оцінювання наявного рівня науково-технічних розробок. Також у даному напрямі повинен був реалізований «експериментальний проєкт» на основі співпраці фахівців закладів вищої освіти з науковими установами: формування високоякісної мережі, що включатиме та поєднуватиме такі складові в дії, як «стартап-школа-інкубатор-акселератор»);

3) забезпечення та сприяння розвитку необхідного рівня інноваційної культури, а також і рівня культури підприємництва (бізнес-культури), здійснення заходів щодо процесу популяризації в сфері інноваційної діяльності та трансферу технологій у країні в цілому (передбачалося здійснення та проведення ряду масштабних просвітницьких заходів, які мали на меті реалізацію спеціальних заходів щодо значного підвищення рівня про обізнаність стосовно стану досягнень національної науки для населення держави, а також заходів із надання актуальної та сучасної інформації для фахівців-дослідників щодо можливості їхньої участі в майбутніх науково-дослідних програмах і конкурсах тощо);

4) забезпеченість щодо надання необхідного рівня державної підтримки для впровадження заходів та процесів, що стосуються інноваційної діяльності в країні (передбачалося реалізація високого рівня щодо надання державного фінансування для здійснення наукових розробок та запровадження необхідних грантів і забезпечення діяльності спеціальних фондів);

5) забезпечення реалізації ефективного комунікаційного механізму між усіма наявними учасниками здійснення інноваційного процесу, формування сприятливих умов щодо отримання всіх необхідних консультаційних послуг для учасників такого процесу, а також забезпечення правильно організованого супроводу на всіх етапах – від формування та до реалізації – інноваційного циклу (передбачалося застосування механізму щодо вдосконалення наявних засобів комунікаційного процесу між таким учасниками, як: держава, заклади вищої освіти, наукові установи та бізнес щодо ефективного створення та успішної реалізації спільних проєктів і веб-сайтів);

6) забезпечення відповідного рівня ефективного захисту щодо прав інтелектуальної власності в країні (зазначено інформацію щодо того, яким чином

необхідно проводити різні інформаційно-пізнавальні кампанії та організаційні заходи щодо особливостей вирішення та розв'язання спорів, які пов'язані, насамперед, із способами захисту прав інтелектуальної власності, запровадженням необхідних методичних рекомендацій та роз'яснень у цій сфері, а також і проведенням уніфікації категоріальних апаратів із їхнім законодавчо-нормативним закріпленням);

7) проведення стимулюючих заходів щодо всестороннього підтримання рівня інновацій та проєктів на основі відкритого доступу до даних, а також застосування цифровізації (представлено особливості щодо методики забезпеченості до відкритого й безкоштовного доступу до всіх навчально-практичних матеріалів, зокрема й за допомогою Інтернет-ресурсів);

8) здійснення процесу моніторингу та контролю в сфері інноваційної діяльності країни (зазначено особливості того, яким чином необхідно проводити та реалізовувати заходи щодо інвентаризації науково-технічних розробок, стану інноваційної інфраструктури, наявної в наукових установах та закладах вищої освіти).

У даному плані передбачалася ефективна реалізація аж тридцяти двох таких заходів, для двадцяти дев'яти із них – одним із зазначених відповідальних виконавців вказано Міністерство освіти та науки України. Взагалі цей план заходів на 2022–2023 роки, згідно із стратегією щодо забезпеченості розвитку сфери інноваційної діяльності України до 2030 року включав ряд важливих актуальних та доволі позитивних змін щодо підтримання рівня розвитку науки й інновацій у державі. Передбачалися реалізація багатьох необхідних та доречних завдань, які включали законодавче нововведення; заходи поліпшення нормативно-правового регулювання; здійснення фінансування; проведення просвітницької діяльності тощо.

Крім цього, варто дослідити, яким же є загальний стан інноваційної діяльності в Україні. На основі даних, які представлені у звіті про Global Innovation Index [2, с. 1; 3, с. 213], на рис. 1 представлено динаміку місцерозташування України за ГІІ протягом 2020–2022 років.

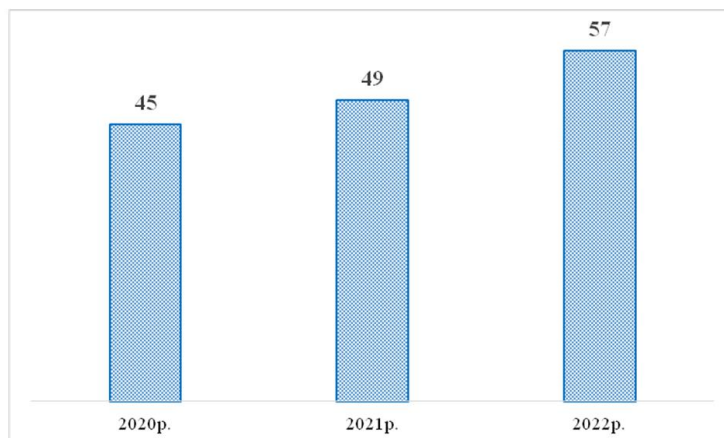

Рисунок 1. Україна в загальному рейтингу Global Innovation Index протягом 2020–2022 років

Примітка: сформовано на основі даних джерел [2; 3].

Із представлених даних бачимо, що згідно з даним показником – ГІІ Україна протягом 2022 року здійснила свою інноваційну діяльність і зайняла тільки 57 місце, що є нижче показника від 2021 року на 8 щаблів та меншим у порівнянні із 2020 роком, на 12 сходинок. Дану тенденцію можна трактувати як негативну, проте потрібно врахувати і той факт, що на початку 2022 року в Україні розпочалася повномасштабна війна. Тому дана ситуація щодо здійснення інноваційної діяльності в країні є неоднозначною.

На рис. 2 відображено динаміку щодо місцезоташування України в загальному рейтингу за результатами основних показників інноваційної діяльності протягом 2020–2022 років [2, с. 1; 3, с. 213].

Проаналізувавши дані тенденції змін, бачимо, що протягом 2022 року ситуація України щодо здійснення інноваційної діяльності є дещо негативним фактором, адже характеризується збільшенням займаних шаблів протягом 2020–2022 років. За 2022 рік показник вхідних інновацій розташувався на 75 місці, тобто займав на одну сходинку менше, ніж у 2021 році (76 місце) та більше на 4 шаблі порівняно з його результатом за 2020 рік (71 місце).

Що ж стосується показника вихідних інновацій, то протягом 2022 року його результат дорівнював 48 пунктів, що є більшим на 11 сходинок порівняно із його місцезоташуванням за 2020–2021 роках (37 місце відповідно).

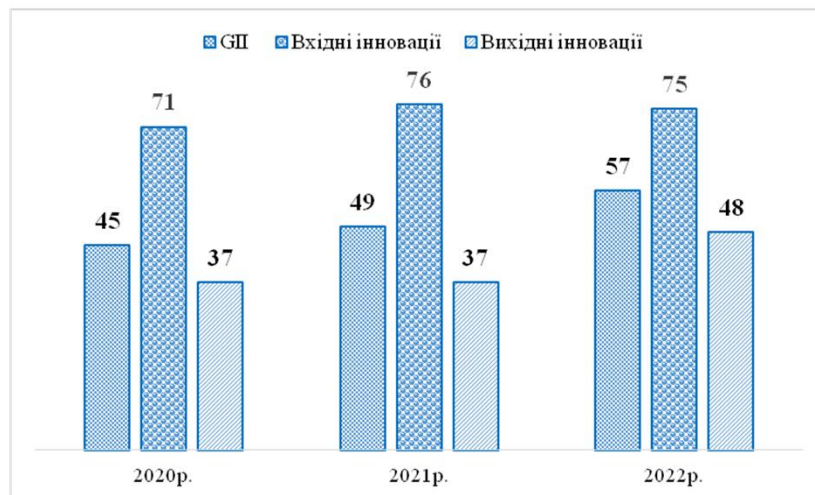

Рисунок 2. Динаміка місцезоташування України в рейтингу за показниками інноваційної діяльності протягом 2020–2022 років

Примітка: сформовано на основі даних джерел [2; 3].

Рис. 3 висвітлює динаміку місцезоташування України щодо результатів показника, який відображає стан інноваційного бізнес-середовища протягом 2014–2022 років згідно з даними, зазначеними в European Innovation Scoreboard [4, с. 85; 12].

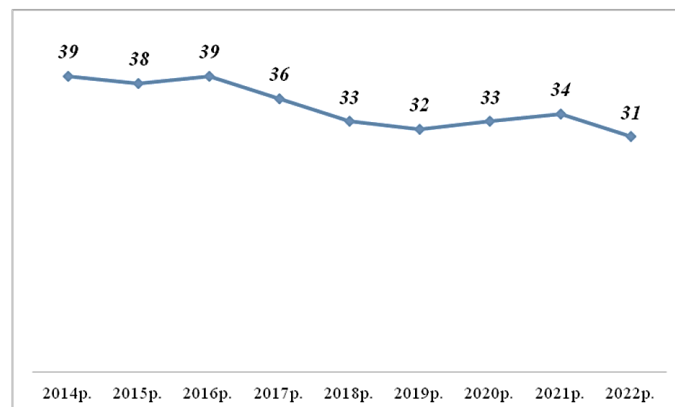

Рисунок 3. Динаміка місцезоташування України згідно з результатами показника стану інноваційного бізнес-середовища протягом 2014–2022 років

Примітка: сформовано на основі даних джерел [4; 12].

Представлена динаміка результатів показника щодо стану інноваційного бізнес-середовища України в більшості вказує на позитивну тенденцію. Найкращими результатами можна вважати 2018, 2020 роки – 33 місце, відповідно; 2019 рік – 32 місце; 2022 рік – 31 місце. Проте не дивлячись на спадну тенденцію показників, варто зауважити, що все ж таки Україні варто здійснити ряд важливих заходів щодо покращення стану свого інноваційного бізнес-середовища, передусім, зважаючи на нинішні умови перебування країни в умовах війни.

Важливим моментом для підтримання інноваційної діяльності в Україні є те, що 30.03.2023 року набрала чинності Постанова, запропонована Кабінетом Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 року № 1056» (№ 283) [1]. В цій Постанові зазначено та обґрунтовано продовження подальшого здійснення щодо середньотермінових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності на загальнодержавному рівні протягом 2023 року.

Крім цього, згідно з новою редакцією, визначений перелік включає наступні напрями [1], а саме:

1) необхідність освоєння істотно нових технологій щодо здійснення транспортування енергії; впровадження енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій; освоєння альтернативних видів джерел енергії;

2) необхідність освоєння нових технологій, що стосуються забезпечення високотехнологічного розвитку транспортної системи, ракетно-космічної галузі, авіа- та суднобудування, озброєння й військової техніки;

3) необхідність освоєння нових технологій виробництва матеріалів, їх оброблення та з'єднання, створення індустрії наноматеріалів й нанотехнологій;

4) необхідність технологічного оновлення й розвитку агропромислового комплексу (АПК);

5) необхідність упровадження нових видів технологій та обладнання щодо проведення якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики тощо;

6) необхідність широкого застосування технологій чистішого виробництва й охорони навколишнього природного середовища в країні;

7) необхідність розвитку сучасних видів інформаційних та комунікаційних технологій, а також робототехніки.

Надзвичайно важливим у даному напрямі є представлення досліджень, що були проведені влітку 2022 року фахівцями Center42 [7] на основі розроблення ними загальної стратегії для індустрії 4.0. У процесі здійснених досліджень основним завданням, яке потребувало першочергового розв'язання, було те, яким ж чином та в якому напрямі необхідно розвивати галузь інноваційних підприємств в Україні. Тобто, які ж саме ініціативи спроможні забезпечити та підтримати галузь інновацій для того, щоб вона змогла динамічніше зростати. Взагалі, «інноваційне виробництво», яке здійснюється українськими підприємствами та компаніями, в своїй більшості представлене виробництвом певного нового інноваційного продукту, що забезпечує високу додану вартість в Tech, тобто у високотехнологічному або автоматизованому виробництвах, а також у супутніх сервісах та ПЗ, та яке має великі перспективи щодо свого зростання. В Україні створюється дедалі більше кардинально нових видів щодо продуктивних стартапів, а також і компаній, наприклад: «Drone.Ua» здійснює виробництво дронів; «Delfast» здійснює виробництво електробайків; «Ajax» здійснює виготовлення систем безпеки й датчиків для приміщень; «AMW Labs» здійснює виробництво ракет і дронів.

Основна думка цього дослідження полягала в тому, що для того, аби зуміти значно пришвидшити та забезпечити необхідний рівень розвитку інноваційно спроможного виробництва в Україні, необхідно значно підтримувати підприємства та

компанії, особливо в напрямках, що стосуються здійснення продажів, розроблення маркетингу, а також за допомогою залучення інвестиційних ресурсів.

Висновки. Стан інноваційної діяльності в Україні є досить активізованим та займає значну частку в загальному виробництві продукції. На такий хід справ значно вплинули такі фактори, як пандемія та повномасштабна війна. Дані кризові явища вимагали від Уряду країни забезпечити дієві заходи з ліквідації їхніх наслідків. Варто також зазначити й про істотну міжнародну підтримку держави: надання траншів, оборонної допомоги, соціально-фінансової підтримки тощо. Тому, не дивлячись на кризові умови в державі, сфера її інноваційної діяльності набирає значних обертів у своєму розвитку.

Conclusions. Therefore, the state of innovative activity in Ukraine is quite active and occupies a significant share in the total production of products. Such a course of affairs was significantly influenced by such factors as a pandemic and a full-scale war. These crisis phenomena required the country's government to provide effective measures to eliminate their consequences. It is also worth noting the significant international support of the state: provision of tranches, provision of defense aid, provision of social and financial support, etc. Therefore, despite the crisis conditions in the state, the sphere of its innovative activity is gaining significant momentum in its development.

Список використаних джерел

1. Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2023 рік: Постанова Кабінету Міністрів України № 1056-2016-п від 05.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.05.2023).
2. Global Innovation Index 2022. UKRAINE. (2022). 14 p. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf. (дата звернення: 02.06.2023).
3. Global Innovation Index 2022 What is the future of innovation-driven growth? (2022). 266 p. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf> (дата звернення: 02.06.2023).
4. European Innovation Scoreboard 2022. (2022). 102 p. URL: <http://nzz-files-prod.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com/2023/01/09/605b0eae-a0a7-4763-9026-53d0f2f752c5.pdf> (дата звернення: 03.06.2023).
5. Владимир О. М. Особливості розвитку науково-інноваційного потенціалу та національної економіки за умов глобалізаційних процесів. Галицький економічний вісник. 2018. № 2 (55). С. 14–27. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2018.02.014 (дата звернення: 30.05.2023). DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2018.02.014
6. Затверджено План заходів 2022–2023 Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності. Що це означатиме для наукової сфери? (23.12.2021 р.). URL: <https://nim.media/articles/zatverdzheno-plan-zakhodiv-2022-2023-strategiyi-rozvitku-sferi-innovatsiynoyi-diyalnosti-shcho-tse-oznachatime-dlya-naukovoyi-sferi> (дата звернення: 29.05.2023).
7. Грант М. Як Україні розвивати інноваційні виробництва у 2023 році? URL: <https://speka.media/yak-ukrayini-rozvivati-innovatsiini-virobnictva-v-2023-roci-98d36p> (дата звернення: 10.06.2023).
8. Захарін С. В., Іщенко І. С. Інформаційне забезпечення інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в умовах існуючих викликів. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. 2023. № 7. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-04-02> (дата звернення: 30.05.2023).
9. Зозуляк М. Проблеми фінансового забезпечення інноваційних процесів. Економіка та суспільство. 2022. № 42. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-87> (дата звернення: 05.06.2023).
10. Оновлено пріоритетні напрями інновацій у 2023 р. (дата набуття чинності: 05.04.2023 р.) URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/onovleno-priorytetni-napryamy-innovatsij-u-2023-r/> (дата звернення: 10.06.2023).
11. Сус Т., Судук Н., Ємець О., Мовчун С., Цюпа О. Інноваційний розвиток аграрного сектора: моделі фінансування та оцінка впливу фінансування на регіональному рівні. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2023. № 2 (49). С. 181–193. URL: <https://doi.org/10.55643/fcarpr.2.49.2023.4021> (дата звернення: 07.06.2023).
12. Юрчак О. Інноваційний розвиток в промисловості – що має змінити війна? URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications/innovacijnyj-rozvytok-v-promyslovosti-shho-maye-zminyty-vijna/> (дата звернення: 20.06.2023).

Reference

1. Deiaci pytannia vyznachennia serednostrokovykh priorytetnykh napriamiv innovatsiinoi diialnosti zahalnodержавного рівня на 2023 рік: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1056-2018-p vid 05.04.2023 r.

- [Some issues of determining medium-term priority areas of innovative activity at the national level for 2023: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine 4 April 2023 Vol. 1056-2018-p. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1056-2016-%D0%BF#Text> (accessed 27 May 2023). [In Ukrainian].
2. Global Innovation Index 2022. Ukraine. (2022). 14 p. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf. (accessed 2 June 2023). [in English].
 3. Global Innovation Index 2022 What is the future of innovation-driven growth? (2022). 266 p. URL: <https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo-pub-2000-2022-en-main-report-global-innovation-index-2022-15th-edition.pdf>. (accessed 2 June 2023). [in English].
 4. European Innovation Scoreboard 2022. (2022). 102 p. URL: <http://nzz-files-prod.s3-website-eu-west-1.amazonaws.com/2023/01/09/605b0eae-a0a7-4763-9026-53d0f2f752c5.pdf>. (accessed 3 June 2023). [in English].
 5. Vladymyr O. M. (2018). Osoblyvosti rozvytku naukovo-innovatsiinoho potentsialu ta natsionalnoi ekonomiky za umov hlobalizatsiinykh protsesiv [Developmental peculiarities of scientific and national capability and national economy under globalization process]. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*. Vol. 2 (55). P. 14–27. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/55/257.pdf>. (accessed 30 May 2023). [in Ukrainian]. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2018.02.014
 6. Zatverdzheno Plan zakhodiv 2022–2023 Stratehii rozvytku sfery innovatsiinoi diialnosti. Shcho tse oznachatyme dlia naukovoï sfery? [The 2022–2023 Action Plan of the Strategy for the Development of the Sphere of Innovative Activity was approved. What will this mean for science?]. URL: <https://nim.media/articles/zatverdzheno-plan-zakhodiv-2022-2023-strategiyi-rozvitku-sferi-innovatsiynoyi-diyalnosti-shcho-tse-oznachatyme-dlya-naukovoyi-sferi>. (accessed 29 May 2023). [in Ukraine].
 7. Hrant Maxym (3 February 2023). Yak Ukraini rozvyvaty innovatsiini vyrobnytstva u 2023 rotsi? [How can Ukraine develop innovative production at 2023?]. URL: <https://speka.media/yak-ukrayini-rozvivati-innovatsiini-virobnictva-v-2023-roci-98d36p>. (accessed 10 June 2023). [in Ukraine].
 8. Zakharin S. V., Ishchenko I. S. (2023). Informatsiine zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti subiektiv hospodariuvannia v umovakh isnuuichykh vyklykiv [Information provision of innovative activities of economic entities in the conditions of existing challenges]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: ekonomika ta upravlinnia*. Vol. 7. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-04-02/2023-7-04-02/>. (accessed 30 May 2023). [In Ukrainian].
 9. Zozuliak M. (2022). Problemy finansovoho zabezpechennia innovatsiinykh protsesiv [Problems of financial providing of innovative processes]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*. Vol. 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1683/1619/> (accessed: 5 June 2023). [In Ukrainian].
 10. Onovleno priorytetni napriamy innovatsii u 2023 r. (5 April 2023). [The priority areas of innovation at 2023]. URL: <https://lexinform.com.ua/zakonodavstvo/onovleno-priorytetni-napryamy-innovatsij-u-2023-r/> (accessed: 10 June 2023). [In Ukraine].
 11. Sus Taras, Suduk Natalia, Yemets Olga, Movchun Svetlana, Tsiupa Oksana (2023). Innovatsiyni rozvytok ahrarnoho sektora: modeli finansuvannia ta otsinka vplyvu finansuvannia na rehionalnomu rivni [Innovative development of the agricultural sector: financing models and assessment of the impact of financing at the regional level]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*. Vol. 2 (49). P. 181–193. Doi: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.2.49.2023.4021>. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4021/3834>(accessed: 7 June 2023). [in Ukraine].
 12. Yurchak Oleksandr. (12 August 2022). Innovatsiyni rozvytok v promyslovosti – shcho maie zminyty viina? [Innovative development in industry – what should war change?]. URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications/innovacijnyj-rozvytok-v-promyslovosti-shho-maye-zminyty-vijna/> (accessed 20 June 2023). [In Ukrainian].